

VORA DOS MILIONS DE CASOS ALS PAÏSOS CATALANS

La grip: una epidèmia sense escrúpols

L'epidèmia de la grip està produint estralls. És la causa de múltiples baixes laborals, absències escolars i genera molts trastorns que afecten tant la salut com el terreny econòmic-laboral.

Esther Roig

La grip, malaltia de tercer ordre dins del camp clínic, ha adquirit, durant les últimes setmanes, un especial protagonisme. El virus que la produeix, anomenat científicament *mixovirus influència*, ha afectat al País Valencià 340.468 persones durant el 1988. A Catalunya, el nombre de casos és superior

a 1.350.000, i a les Illes Balears la quantitat de malalts de grip és de 49.667. Indubtablement, estem en temps de grip i als trastorns físics que en resulten cal afegir-ne d'altres de caràcter socio-laboral.

L'any passat, les xifres oficials del Ministeri de Sanitat apuntaven que més del 50 per cent dels afectats desenvolupava una vida laboral activa. Si par-

tim de la hipòtesi que cada baixa laboral és de sis o set dies, es pot calcular que el 1987 la grip va provocar unes pèrdues superiors als 50 milions d'hores. En termes monetaris, aquestes hores van representar, per a les grans i mitjanes empreses, dèficits entre els 30 i els 40 milions de pessetes. Afegint a aquesta quantitat el cost dels medicaments, les despeses mèdiques i la disminució global de la productivitat, la xifra es multiplica. Amb aquestes dades a la mà es pot afirmar que aquesta malaltia, tan comuna i poc greu en la majoria dels casos, es cobra un tribut molt alt.

Però, contràriament al que molts creuen, les epidèmies de grip no són noves en el quadre de malalties, ni fruit, com s'ha dit, de l'apilotament produït en la primera revolució industrial. Hi ha constància de la grip des del segle XVI, quan, segons dades històriques, es van donar trenta pandèmies de grip. La més coneguda, però,

La grip va provocar l'any 1987 unes pèrdues superiors als 50 milions d'hores

PAÍS VALENCIÀ

Casos de grip

Any 87	371.468
Any 88	340.468

Casos de processos respiratoris aguts

Any 87	1.250.000
Any 88	1.350.000

CATALUNYA

Casos de grip

Any 86	418.896
Any 88	446.571

ILLES BALEARS

Casos de grip

Any 88	49.667
--------	--------

va ser la batejada com «grip espanyola», que va assolar Europa durant 1918 i 1919. Els responsables directes de la propagació a nivell mundial han estat els viatges internacionals. No en va, hi ha qui assegura que va ser Cristòfor Colom el que va portar aquesta malaltia a Amèrica.

El 5 d'octubre de 1493, el descobridor, que efectuava un segon viatge a

Amèrica, va fer escala a l'illa de Gomera, a l'arxipèlag canari, on Colom, a més de proveir-se d'aliments, va comprar animals domèstics, i entre aquests vuit truges que va portar a les Índies. Dos dies després d'arribar a Isabela, va desencadenar-se una epidèmia semblant a la del 1919 a Europa. El resultat, llavors, va ser de mig milió de víctimes.

La causa d'aquesta mortalitat va ser —segons declara en l'actualitat el metge i historiador Francisco Guerra— la «grip del porc», una afecció considerada, pels epidemiòlegs, més greu que la grip que es transmet entre els humans. «La varietat de la grip —explica F. Guerra— que van transmetre els porcs va resultar especialment maligna per als indis, que portaven prop de 30.000 anys sense mantenir cap contacte amb el continent euroasiàtic i que patien altres tipus de malalties, com ara la sífilis, per a la qual sí que tenien immunitat».

Un fet que avala la teoria d'aquest metge historiador és la constatació que a les Filipines, també conquistades pels espanyols, no es va produir cap desastre similar perquè tenien defenses contra aquesta afecció.

Davant d'aquesta teoria tan singular, cal preguntar-se per què no s'han trobat abans les causes de les epidèmies patides pels indis caribenys. En opinió del doctor Guerra, això no ha estat possible perquè fins fa uns disset anys no se sabia la capacitat mutant del virus.

Què és la grip

Segons l'Organització Mundial de la Salut, «la grip és una malaltia infecciosa aguda de caràcter contagiós, produïda per un virus de naturalesa mutant que afecta, particularment, les vies respiratòries. La transmissió del virus és a través d'unes gotetes microscòpiques que es produeixen quan es parla, es tus o s'esternuda. D'aquesta manera, els virus vehiculitzats, atenyen la faringe del receptor, s'introdueixen a les cèl·lules i es multipliquen d'una forma vertiginosa fins que infecten la resta de cèl·lules».

La grip és una gallina d'ous d'or per als laboratoris farmacèutics.

En opinió de la cap del servei d'epidemiologia de la Conselleria de Sanitat de la Generalitat valenciana, Carmela Moya, la societat actual, per les seues característiques: aglomeracions urbanes, alt índex de contaminació, etc., potencia la transmissió de la grip i de processos respiratoris aguts. «Podem parlar de veritables epidèmies, que, donada la naturalesa del virus que les origina, manquen d'immunitat permanent. És a dir, no podem atacar el virus que provoca la grip perquè la seua estructura canvia constantment».

Síntomes i tractament

Els calfreds, el malestar general, el mal de cap, els dolors musculars i la febre són els símptomes que apareixen durant els tres primers dies i després del contagi. Poc després, vénen els esternuts, l'obstrucció nasal, els problemes respiratoris i la irritació de la gola. En general, tret de complicacions, la malaltia dura, com a molt, vuit dies. D'altra banda, la gamma de productes que ofereix el mercat per a curar aquests símptomes és immensa. La majoria de metges consultats per EL TEMPS coincideixen que l'objectiu d'aquests medicaments és acabar, si més no aparentment, amb el que es coneix popularment com «la influença». «Caldria preguntar-se —diu la doctora Amparo Bayarri, del departament d'epidemiologia— fins a quin punt la majoria d'aquests productes són efectius. Tallar la congestió no vol dir, en tot cas, que la grip haja desaparegut. Cal desconfiar dels tractaments contra la grip; el millor que es pot fer és armar-se de paciència, fer repòs al llit i tirar mà de les velles receptes casolanes».

La grip, aquesta malaltia que no perdona, és una versió *light* de les antigues epidèmies que assolaven poblacions senceres. Està considerada una malaltia lleu, sense conseqüències importants per a la salut. No obstant això, té fortes repercussions en el camp laboral, on produeix dèficits considerables a causa de les baixes dels treballadors que la pateixen i és, alhora, una gallina d'ous d'or per als laboratoris farmacèutics. □

automedicació es realitza seguint consells de familiars, d'amics, o per pròpies experiències anteriors personals.

Els fàrmacs més comuns són Frenadol, dels laboratoris Abelló; Couldina, dels laboratoris Alter; Dolmen, d'Uriach; Gripal, de Bayer; Algidol, de Berenguer-Bayer; i Fluxal, de Liade. La llista, però, incloent-hi antigripals amb o sense antiinfecciosos, es prolonga fins a arribar als quasi 60 medicaments. El preu és molt similar, i va de les 235 pessetes del Fluxal a les 384 del Dolmen. La mitjana es podria establir en 300 pessetes.

Els antigripals han de ser adquirits, en teoria, amb recepta mèdica, però la pràctica usual farmacèutica encara no es regeix sobre el paper segons la legalitat; els medicaments que requereixen recepta i que s'exigeix gairebé sense excepcions es poden obtenir sense cap complicació a qualsevol farmàcia.

Els components dels antigripals són molt semblants. Com que actuen sobre la simptomatologia, consten, habitualment, d'analgèsics, antihistamínics, antitèrmics, antitusígens i descongestionants.

Prendre antibiòtics

El que passa sovint és que els metges recepten, juntament amb els antigripals, antibiòtics. Els antibiòtics actuen sobre les bacteries, no sobre els virus, que són els que provoquen la grip. La raó és que a voltes la grip ve acompanyada d'altres afeccions, sobre les quals sí que són eficaços els antibiòtics, o bé per a prevenir posteriors complicacions.

També, en el cas dels antibiòtics, n'hi ha de coneguts i molt utilitzats associables a la grip. Els que podríem anomenar clàssics són el Clamoxyl, l'Ardine o el Britapén. El preu d'aquest oscil·la entre les 550 i les 650 pessetes.

Actualment, però, hi ha uns antibiòtics de recent comercialització que es preveu que d'ací a poc substitueixin els clàssics. De fet, tenen els mateixos components, tot i que han estat molt més investigats i presenten unes dosis d'efectivitat més elevada. Són, entre altres, l'Augmentine, el Clavumox, el Bigpen, l'Amoxplus i el Clavepén. El preu se situa al voltant de les 1.300 pessetes.

Quant a la publicitat que es fa dels antigripals, s'ha de dir que, quan en tenen, el fàrmac no pot obtenir-se amb una recepta de la Seguretat Social, és a dir, que els facultatius de Sanitat no poden receptar-los. Per aquesta causa, els laboratoris que opten per publici-

VORA 1.000 MILIONS COSTA L'EPIDÈMIA DE GRIP

Antigripals i laboratoris

La gran quantitat de fàrmacs destinats a pal·liar la simptomatologia de la grip provoca una forta competència entre els laboratoris, patent en la presència o no de publicitat, o en les derivacions comercials de les característiques concretes d'aquesta malaltia.

Eduard Company

Combat de forma eficaç i segura tots els símptomes de grip i refredats a través de cada un dels seus components». Amb aquest eslògan s'anuncia un dels aproximadament 60 fàrmacs antigripals que hi ha en l'actualitat al mercat. De fet, però, aquests medicaments, tot i que s'utilitzen per a combatre la grip, tenen uns efectes que només actuen sobre la simptomatologia de la malaltia, no contra la malaltia en

sí. No hi ha cap remei eficaç contra els virus que causen la grip, llevat de les vacunes, aplicables només com a mesura preventiva.

Dels fàrmacs antigripals, n'hi ha de molt coneguts. Com que la grip és una malaltia epidemiològica de caràcter lleu, excloent, és clar, els sectors d'afectats amb risc de possibles complicacions posteriors —nens, ancians, o malalts pulmonars, etc.—, el sistema d'automedicació és molt extens a l'hora de combatre-la, i sovint aquesta